

GÜVEN SAK
Avrupa
Birliği'nin
önemi zaten
ortada
10

Sanayi devleri bu karneyle 2019'u çok zor geçirir

KRİTİK AÇI

İsmet Özkul

ismet.ozkul@dunya.com

Istanbul Sanayi Odası'nın (İSO) sanayinin en büyük 500 kuruluşu ve ikinci 500 kuruluşu araştırmaları yayımlandı.

Her iki rapor da sanayinin en büyük kuruluşları için 2018'in çok zor geçtiğini ortaya koyuyor. Ağır borç yükü sanayi devlerinin belini bükerken, iç pazardaki daralma nefeslerini kesiyor.

Sanayinin birinci ve ikinci en büyük 500 kuruluşunun temel büyüklüklerine bağlı oranları ile Üretici Fiyatları Endeksi'ndeki (ÜFE) 12 aylık ortalama artışa göre reel artış hızlarına baktığımızda, karne özetle şöyle:

● **SATIŞ GELİRLERİ:** Sanayinin hem birinci, hem de ikinci liginde gerek üretimden satışlarda, gerekse net satışlarda, 2017'ye göre ciddi bir performans kaybı var. Üretimden satışlardaki 12 aylık ortalama ÜFE'ye göre reel artış hızı birinci 500'de yüzde 15'ten yüzde 5.91'e, ikinci 500'de yüzde 13.06'dan yüzde 0.61'e düşmüş.

Kurlarda özellikle yılın ikinci yarısında yaşanan aşırı artışa rağmen dolar bazında ihracat

Sanayide devler liginin karnesi (%)

	İSO 500		İSO ikinci 500		İSO 1000 Ö	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Üretimden satışlar reel artışı	15,00	5,91	13,06	0,61	14,72	5,16
Net satışlar reel artışı	14,50	5,63	13,13	1,66	14,30	5,06
İhracat artışı	17,02	11,31	16,90	0,70	17,00	10,02
İhracat harici net satış reel artışı	11,29	0,92	10,25	0,57	11,13	0,87
Brüt katma değer reel artışı	3,29	-17,08	16,15	-1,58	4,65	-15,26
Vergi öncesi kâr reel artışı	37,01	-16,47	44,32	-4,34	37,77	-15,14
FAVÖK reel artışı	7,43	16,55	28,87	10,10	10,16	15,59
Faiz ve amortisman reel artışı	-21,64	73,27	18,69	21,67	-15,64	62,47
Ücretli çalışan artışı	1,72	2,43	4,40	-1,37	2,39	1,46
Çalışan başına üretimden satış reel artışı (%)	13,06	3,40	8,30	2,00	12,04	3,65
Çalışan başına dönem kârı reel artışı	34,70	-18,45	38,24	-3,02	34,56	-16,36
Yabancı kaynak/özkaynak oranı	169,87	203,39	195,80	166,13	173,81	197,15
Özkaynak/aktif oranı	37,06	32,96	33,81	37,57	36,52	33,65
Borç/aktif oranı	62,94	67,04	66,19	62,43	63,48	66,35
Özkaynak kârlılığı	22,74	21,92	15,63	15,40	21,66	20,83
Aktif kârlılığı	8,43	7,22	5,28	5,79	7,91	7,01
Faiz+amortisman/FAVÖK	36,79	54,70	55,53	61,36	39,59	55,64

artışı 2017'nin bile altında kalmış. Özellikle ikinci 500, ihracatını neredeyse hiç artıramamış. 2017'de ihracatını yüzde 16.90 artıran ikinci 500'ün 2018 ihracat artışı sadece yüzde 0.70. Ekonomide ve reel sektörde yaşanan ciddi ekonomik sıkıntılarının, ikinci 500'ün kur artışından yararlanarak ihracatını artırabilmesinin bile önünü kesmiş.

İhracat miktarını yıllık ortalama kur ile TL'ye çevirerek hesapladığımız iç satışlarda ise tam bir durgunluk var. İhracat hariç net satışlardaki reel artış birinci 500'de yüzde 0.92, ikinci 500'de yüzde 0.57.

● **BORÇ YÜKÜ:** Aşırı borç yükü, sanayi devlerinin performansı

önündeki en büyük engel olmaya 2018'de de devam etmiş. Birinci 500'de yabancı kaynakların toplam aktiflere oranı yüzde 62.94'ten yüzde 67.04'e çıktı. Böylece borçlar özkaynakların 2 katına aştı.

İkinci 500'de borçların toplam aktiflere oranı yüzde 66.19'dan yüzde 62.43'e geriledi. Ancak bunun da ana nedeni, ikinci 500'deki sanayi kuruluşlarının, birinci 500'dekileri göre borç bulmakta ciddi şekilde zorlanmasıydı. Bu durum ikinci 500'ün üretim, ihracat ve istihdam performansının birinci 500'e göre çok daha kötü olmasını yol açtı.

● **KARLILIK:** Bir yandan iç

pazardaki hızlı daralma, diğer yandan hızla artan faizi yükü, sanayi devlerinin karlarını eritti. Vergi öncesi kar ÜFE'ye göre reel olarak birinci 500'de yüzde 16.47, ikinci 500'de yüzde 4.34 azaldı. Birinci 500'ün faiz ve amortisman yükü, dönem karının 1.21 katını buldu. Bu oran ikinci 500 için 1.59 kat düzeyine çıkıyor.

Bilanço ve gelir akımlarında ki bu sağlıksız gidiş, 2019'un sanayi devleri için 2018'den de zor geçeceğine işaret ediyor. Bu gidişle ikinci 500'de başlayan istihdam kaybı, birinci 500'e de sirayet edebilir. Bu da hem ekonomik hem de sosyal sorunların daha da ağırlaşması demek.

DEMİRTAŞ, FİRMALARI TEBRİK ETTİ

Vali Mahmut Demirtaş, **İstanbul Sanayi Odası** tarafından her yıl gerçekleştirilen "Türkiye'nin İlk 500 ve İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2018" listesinde yer alan Adanalı firmaları tebrik ederek başarılarının devamını diledi.

"İSO İLK 500"DE 11 FİRMA YER ALMIŞTI

Geçtiğimiz günlerde açıklanan "İSO İlk 500" sıralamasında, Adana'da faaliyet gösteren SASA Polyester'in 77, Temsa Ulaşım Araçları'nın 192, Beyteks Tekstil'in 277, Akyem Adana Yem'in 293, Elita Gıda'nın 313, Güney Çelik Haar ve Demir'in 334, Adana Çimento Sanayi'nin 353, BOSSA'nın 372,

Abdiogulları Plastik ve Ambalaj Sanayi'nin 383, Amylum Nisasta'nın 387 ve Güraçy Yem'in 454. sırada yer almasından büyük bir memnuniyet duyduğunu belirten Vali Demirtaş, "İSO Türkiye İkinci 500" listesinde yer alan 14 Adanalı firmanın yöneticileri ve çalışanlarına başarılarının devamını diledi.

"İSO İKİNCİ 500"DE 14 ADANA ŞİRKETİ YER BULDU

İstanbul Sanayi Odası tarafından açıklanan Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması 2018 Yılı sonuçlarına göre Adana'da faaliyet gösteren sanayi kuruluşlarından Oğuz Tekstil'in 7., Pilyem Gıda'nın 9., Omnia Nisasta'nın 20., Kıvıncı Tekstil'in 32., adı açıklanmayan bir firmanın 93., Meltem Kimya ve Tekstil'in 177.,

Baklar Tekstil'in 211., Zahit Alüminyum'un 222., Oğuz Gıda'nın 269., Tat Nisasta'nın 280., Akhan Un Fabrikası ve Tanım Ürünleri'nin 290., Ulusoy Tekstil Sanayi'nin 405., Metafım Sulama'nın 437., Kimteks Tekstil'in de 474. sırada yer almasından büyük mutluluk duyduğunu kayd eden

Vali Mahmut Demirtaş, yatırım potansiyeliyle dikkat çeken Adana'nın sanayide bir üretim üssü olması için gerekli çalışmalarını sürdürmeye devam edeceğini ifade etti.

VALİ DEMİRTAŞ, "KENT EKONOMİSİNİN GELİŞİP KALKINMASI YOLUNDAKİ GAYRETLERİMİZ SÜRECEK"

Son dönemde gerçekleştirilmesi planlanan ve ciddi gelişmeler sağlanan yeni yatırım projelerine büyük önem verdiklerini kaydeden Vali Mahmut Demirtaş, enerji üssü olma yolunda emin adımlarla ilerleyen Adana'nın, ekonomi bosta olmak üzere her açıdan gelişip kalkınması için, devletinde destekleriyle ellerinden gelen gayreti gösterdiklerini belirtti.

Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşları arasında, Adana'dan daha çok firmanın yer bulmasını arzu ettiklerini kaydeden Vali Demirtaş, "İSO ilk 1000" de yer alan Adanalı 25 firmayı tebrik ederek, üretim ve istihdam katkısı sağlayan firmaların ve tüm yatırımcıların daima yanında olduklarını sözlerine ekledi.

KAYSERİ FİRMALARININ 2018 YILI PERFORMANSI

İSTANBUL Sanayi Odası (İSO), sanayi kuruluşlarını 2018 yılı verileri üzerinden yaptığı "Türkiye'nin İlk 500 ve İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2018" araştırması sonuçları açıkladı. Kayseri'den İSO İlk 500 listesinde 18 firma ve İSO İkinci 500 listesinde ise 12 firma olmak üzere İSO İlk 1000 listesinde ilimizden toplam 30 firma yer almıştır.

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) tarafından hazırlanan İlk 1000 İhracatçı Firma-2018 araştırmasında ise Kayseri'den listeye 14 firma girme başarısı göstermiştir.

HES Haçlar Elektrik San. ve Tic. A.Ş.

105 sırada yer almıştır...

2017 yılı araştırmasında, İSO İlk 500 Büyük Sanayi Kuruluşları listesinde Kayseri'den 16 firma yer alırken 2018 yılında listede 18 firma yer almıştır. HES Haçlar Elektrik San. ve Tic. A.Ş. 1.684.477.715 TL üretimden satış rakamı ile İSO ilk 500 listesinde 105'inci sırada yer alırken il sıralamasında ise ilk sırada yer alma başarısını göstermiştir.

İlimizden İlk 500 listesine bir yeni firma girme başarısı göstermiştir. Bu firmalardan 384 sırada yer alan firma isminin açıklanmasını istememiştir.

2017 yılı listesinde ilk 100 içerisinde ilimizden 2 firma yer alırken 2018 yılında ilk 100 içerisinde ilimizden firma yer almamıştır.

İSO İlk 500 Büyük Sanayi Kuruluşu

Yer Alan Kayseri Firmaları

2018	2017	Kuruluş	Üretimden Satışlar (Net TL)
105	82	HES Haçlar Elektrik San. ve Tic. A.Ş.	1.684.477.715
126	99	Kayseri Şeker Fabrikası A.Ş.	1.492.743.211
172	163	Haşçelik Kablo San. ve Tic. A.Ş.	1.113.975.176
174	210	Mega Metal San. ve Tic. A.Ş.	1.109.694.984
185	144	Boytaş Mobilya San. ve Tic. A.Ş.	1.048.987.124
193	200	Boyteks Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	1.024.585.401
211	209	Merkez Çelik San. ve Tic. A.Ş.	956.372.909
294	279	YATAŞ Yatak ve Yorgan San. Tic. A.Ş.	718.806.116
311	310	Orta Anadolu Tic. ve San. İşletmesi T.A.Ş.	679.378.819
314	323	Boyçelik Metal San. ve Tic. A.Ş.	676.671.293
339	326	Form Sünger ve Yatak San. Tic. A.Ş.	618.610.120
350	405	Sersim Dayanıklı Tük. Malları San. ve Tic. Koll. Şti.	593.860.126

357	392	ERBOSAN Erciyas Boru San. ve Tic. A.Ş.	582.537.091
384	-	İsminin Açıklanmasını İstemiyor	-
406	432	Femaş Metal San. ve Tic. A.Ş.	509.682.438
420	491	İpek Mobilya İmalatı İth.İhr. San. ve Tic. A.Ş.	494.183.505
431	395	İstikbal Mobilya San. ve Tic. A.Ş.	480.819.746
440	-	Şirikçiöğlü İplik ve Denim İşletmeleri San. Tic. A.Ş.	473.441.504

Kayseri'den İSO İkinci 500 'de 12 firma listede...

2017 yılı araştırmasında, İSO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşları listesinde Kayseri'den 14 firma girer iken 2018 yılında bu sayı 12'ye düşmüştür. İSO İkinci 500 araştırmasında Kayseri'den Coreal Alüminyum Kablo San. Tic. A.Ş. bir önceki yılı göre 186 basamak yükselerek 372.008.640 TL üretimden satışla (Net) İSO İkinci 500 listesinde 52'inci sırada, il sıralamasında ise ilk sırada yer alma başarısını göstermiştir.

İSO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu

Yer Alan Kayseri Firmaları

2018	2017	Kuruluş	Üretimden Satışlar (Net TL)
52	238	Coreal Alüminyum Kablo San. Tic. A.Ş.	372.008.640
148	318	Metal Matris San. ve Tic. A.Ş.	310.826.876
170	311	Has Çelik ve Halat San. Tic. A.Ş.	299.463.355
184	202	Beşler Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	293.805.557
196	329	Gürkan Ofis Mobilyaları San. ve Tic. Ltd. Şti.	286.982.557
207	263	Karsu Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	280.623.969
359	356	Parteks Tekstil ve Kağıt San. Tic. Ltd. Şti.	227.308.436
364	+	Ceha Büro Mobilyaları A.Ş.	226.541.129
390	266	Kilim Mobilya A.Ş.	216.072.156
451	449	Ravaber Yapı Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	197.738.440
465	363	Fazlıoğlu Et ve Et Ürünleri Gıda San. Tic. A.Ş.	192.540.051
497	491	Turkuaz Seramik San. ve Tic. A.Ş.	179.326.730

İlk 1000 İhracatçıda zirve değişmedi...

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) tarafından hazırlanan İlk 1000 İhracatçı Firma-2018 Araştırmasında göre listede Kayseri'den 14 firma yer almıştır.

İlimizde en fazla ihracat yapan firma sıralamasında zirve 133.492.041.190 dolarla yine Boyteks Tekstil San. Tic. A.Ş. olmuştur. Boyteks Tekstil San. Tic. A.Ş. 2017 yılında 108'inci sırada yer alırken 2018 yılında 10 basamak gerileyerek 118 sırada yer almıştır.

Listede yer alan 14 firmadan 9 firma bir önceki yıla göre basamak yükselir iken 5 firma ise bir önceki yıla göre basamak gerilediği görülmektedir.

TİM İlk 1000 İhracatçı Listesinde

Yer Alan Kayseri Firmaları

2018	2017	Firma	İhracat
118	108	Boyteks Teks. San. Tic. A.Ş.	133.492.041.190
193	223	Hes Haçlar Elektrik San. Tic. A.Ş.	88.868.031.830
203	230	Çinkom Metal ve Mad. San. Tic. Ltd. Şti.	87.039.304.890
209	373	Adının Açıklanmasını İstemiyor	82.289.680.110
213	211	RE-MA Metal Tek.İnş. Gıda San. Tic. Ltd. Şti.	81.197.665.990
214	167	Boydak Dış Ticaret A.Ş.	81.031.611.350
292	266	Orta Anadolu Tic. ve San. İşt. T.A.Ş.	61.416.569.350
415	480	CEHA Büro Mobilyaları A.Ş.	47.063.969.860
488	778	Adının Açıklanmasını İstemiyor	24.921.542.530
501	567	ERBOSAN Erciyas Boru San. Tic. A.Ş.	40.583.913.260
573	762	Kayseri Metal Center San. ve Tic. A.Ş.	35.593.527.110
620	803	Adının Açıklanmasını İstemiyor	33.142.151.820
728	814	Boyçelik Metal San. Tic. A.Ş.	29.230.161.790
749	-	Adının Açıklanmasını İstemiyor	-

Sonuç olarak...

İstanbul Sanayi Odası (İSO), sanayi kuruluşlarını 2018 yılı verileri üzerinden yaptığı "Türkiye'nin İlk 500 ve İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2018" ve Türkiye İhracatçı Meclisi (TİM) tarafından gerçekleştirilen "İLK 1000 İhracatçı-2018" araştırmasında listeye girme başarısı gösteren Kayseri firmalarını yürekte kutluyorum.

2018 yılı zor bir yıl olmasına rağmen Kayserili sanayicilerimiz gecesini gündüzüne katarak üretmeye ve de ürettiğini ihraç etme başarısı göstermiştir.

İSO İlk 500 araştırmasında ne kadar ilk 100 içerisinde ilimizden hiçbir firmamızın yer almamasına biraz canımızı sıkılsa da gelecek yıllarda listelere daha fazla firmamızın yer alacağına inanıyorum.

Konyalı firmalar gururlandırıyor

» KONESOB Başkanı Muharrem Karabacak, İSO İkinci 500'e giren Konyalı firmaları tebrik ederek, "Firmalarımız göğsümüzü kabartmakta ve bizleri gururlandırmaktadır" dedi. •5

Üretim ve ihracatları gurur veriyor

KONESOB) Başkanı Muharrem Karabacak, **ISO İkinci 500'e** giren Konyalı firmaları tebrik ederek, "Kadim şehir Konya'mız ve Konyalı firmalarımız üretimleri ve ihracatlarıyla göğsümüzü kabartmakta ve bizleri gururlandırmaktadır" diye konuştu.

Konya Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği (KONESOB) Başkanı Muharrem Karabacak, **Istanbul Sanayi Odası (ISO)** tarafından Türkiye'nin **ikinci 500 büyük sanayi kuruluşu** listesinde yer alan

Konyalı firmaları tebrik etti. Başkan Karabacak, "Üreterek, ihracat yaparak ve Konya'mıza her yönüyle katma değer sağlayan Konya firmalarımızı bu başarılarından dolayı kutluyorum" dedi.

Tüm zorluklara rağmen

Konyalı sanayici ve esnafın ekonomideki tüm olumsuzluklara rağmen ülkesi ve şehri büyütmeye adanmış ve önemli başarılarına imza attığını ve Türkiye'nin **ikinci 500 büyük sanayi kuruluşu** listesinde yer aldıklarını hatırlatan Muharrem Karabacak, açıklamasında şunları söyledi: "Bizleri gururlandıran, her daim üretilen, dünyaya satan firmalarımızı, yöneticilerini, çalışanlarını tebrik ediyorum. Kadim şehir Konya'mız ve Konyalı firmalarımız üretimleri ve ihracatlarıyla göğsümüzü kabartmakta ve bizleri gururlandırmaktadır. Ekonomide yaşanan dalgalanmalara rağmen üreten ve üretmeyi seven, ihracatını sürekli artıran Konyalı sanayicilerimiz, tüm zorluklara rağmen, ülkesini ve şehri büyütmek için eskisinden daha çok üretmeye devam etmektedir. KONESOB olarak üretim bilinci ile geleceğe emin adımlarla ilerleyen tüm sanayicilerimizi ve Konya firmalarımızı kutluyor, başarılarının devamını diliyoruz. İnşallah bu sayı her geçen yıl daha da artar ve Konya'mız ağırlığını daha da hissettiren bir şehir olur." (Konya'nın Sesi)

Muharrem Karabacak

Kozuva: "Firmalarımızla gurur duyuyoruz"

Tekirdağ'ın Çerkezköy ilçesi, Çerkezköy Ticaret ve Sanayi Odası (Çerkezköy TSO) Yönetim Kurulu Başkanı Süleyman Kozuva, İstanbul Sanayi Odası tarafından açıklanan Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu listesinde yer alan Çerkezköy TSO üyesi 26 firmayı kutladı.

Çerkezköy TSO Başkanı Süleyman Kozuva, yaptığı açıklamada ISO tarafından her yıl yapılan Türkiye'nin Birinci ve İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu araştırmasında ilk 500'de 26, ikinci 500'de de yine 26 Çerkezköy TSO üyesi firmanın yer aldığını söyledi.

Kozuva, "İstanbul Sanayi Odası tarafından üretimden satışlara, satış hasılatına, brüt katma değere, öz sermayeye, net aktifler tutarına, dönem karı tutarına, ihracat tutarına ve ücretle çalışanlar ortalamasına göre belirlenen Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu listesi içinde Çerkezköy TSO üyesi olan 26 firmamız, önemli sıralarda yer aldı. Daha önce açıklanan Türkiye'nin İlk 500 Büyük Sanayi Kuruluşu listesinde yer alan 26 firmamızla birlikte, ülkemiz sanayisinin en büyük bin firmasından 52'sine Çerkezköy TSO olarak ev sahipliği yapmaktayız. Firmalarımızın bu başarısıyla gurur duyuyoruz" dedi.

Kozuva açıklamasının devamında şu sözleri kaydetti:

"Her türlü zorlayıcı şarta rağmen dünya ile rekabet ederek, ekonomimize katkı sağlayan, istihdam yaratan firmalarımızı, yöneticilerini ve çalışanlarını kutluyorum."

İşte o firmalar

"Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" listesinde yer alan Çerkezköy TSO firmaları: "Balorman Orman Ürünleri, YÜNSA, Akım Metal, Kıvanç Tekstil, Akplas Plastik Kalıp,

Yılmaz Redüktör, Pireks Bakır Alaşımları, Ünteks Boya Baskı Apre Tekstil, Argon Kimya, Schott Orim Cam, Türk Ytong, Anadolu İplik ve Tekstil Fabrikaları, Beks Çorap, Farel Plastik Elektrik ve Elektronik İmalat, Altınyıldız Tekstil ve Konfeksiyon, Elba Bant, Boytek Reçine Boya ve Kimya San. Tic. A.Ş., Pehlivanoglu Kağıt Kağıt Mammulleri ve Ambalaj San. Tic. A.Ş., ATK Tekstil San. ve Tic. A.Ş. (ATT Tekstil), Bony Tekstil İşletmeleri San. ve Tic. A.Ş., Hattat Traktör San. ve Tic. A.Ş., Hema Otomotiv Sistemleri, Botaş Nehir Boya Emprime, AKG Gazbeton İşletmeleri, Suglobal Tekstil ve Konfeksiyon, 2M Kablo." ■ IHA